

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНОГО МУЛЬТИМЕДІЙНОГО ЕЛЕКТРОННОГО ПІДРУЧНИКА З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (7 КЛАС) У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Постановка проблеми. В умовах інтеграції України до європейського освітнього простору потребують оновлення та вдосконалення форми, методи і засоби навчання у школі. ХХІ століття не дарма вважають часом інформаційних технологій, без яких неможливо уявити життя мільйонів людей. Тому гостро стоїть проблема покращення освітнього процесу для поліпшення результатів навчання молодшого покоління через інтерактивні засоби. У майбутньому значення застосування мультимедіа у педагогіці буде зростати, тому що знання, які забезпечують необхідний рівень професійної кваліфікації, завжди піддаються швидким змінам.

Аналіз наукових джерел дає підстави стверджувати, що проблема використання мультимедійних технологій була предметом дослідження багатьох учених. Так, застосування мультимедіа-технологій у навчальному процесі загальноосвітніх і вищих навчальних закладів розглядали Б. Андерсен, В. Афанасьєв, Т. Бабенко, В. Биков, В. Безпалько, Н. Грабар, Р. Гуревич, О. Довгялло, Ю. Єгорова, Т. Зубенко, М. Жалдак, Ю. Жук, Н. Іщук, Н. Клемешова, І. Косенко, В. Кудрявцев, Д. Кречман, Л. Матвійчук, Ю. Машбиць, О. Молянінова, О. Пінчук, Т. Піскунова, Є. Полат, С. Сисоєва, В. Сумський, Н. Тверезовська, Г. Чередніченко, Л. Шевченко, Л. Шапран, Л. Куниця, Ю. Фірманюк, О. Шликова, В. Шолохович та ін.

В Україні виконано низку дисертаційних робіт щодо використання мультимедійних засобів і технологій у педагогічній діяльності: Я. Булахова, В. Імбер, Н. Іщук, К. Кірей, С. Кізім, О. Коношевський, О. Чайковська, І. Шахіна, Л. Шевченко, С. Яшанов та ін.

Проте питання використання мультимедійних технологій у методичній підготовці майбутніх учителів української мови недостатньо представлено у науково-педагогічних працях. А дослідження використання електронних підручників з української мови взагалі практично відсутні.

Метою статті є аналіз структури, змісту і можливостей використання у навчальному процесі інтерактивного мультимедійного підручника з української мови.

Виклад основного матеріалу. З розвитком техніки діти все частіше використовують різноманітні гаджети під час підготовки до занять замість звичних паперових носіїв. Останнім часом усе більшої популярності набирають електронні бібліотеки, які містять окрім друкованих, мультимедійні файли, з якими школяр може працювати дистанційно. Проте джерела мають зацікавлювати дитину у навчальному процесі, викликати бажання працювати з ними у школі та вдома, самостійно виконувати певний обсяг завдань. Одним із таких джерел може стати електронний підручник. І. Захарова вважає, що електронний підручник це — « ...програмний комплекс з навчальними матеріалами та тестами з окремої дисципліни» [2, с. 43].

Науковець вважає, що електронний підручник повинен виконувати такі функції:

- ефективно керувати діяльністю студента у процесі вивчення навчальної дисципліни;
- стимулювати навчально-пізнавальну діяльність;
- забезпечити раціональне поєднання різних видів навчально-пізнавальної діяльності з урахуванням дидактичних особливостей кожного з них і залежності від результатів засвоєння навчального матеріалу;
- раціонально поєднувати різноманітні технології подання матеріалу (текст, графіка, аудіо, відео, анімація);
- у випадку розміщення в мережі забезпечити організацію віртуальних семінарів,

дискусій та інших занять на основі комунікаційних технологій [2, с. 78].

А ось М. Жалдак, В. Лапінський, М. Шут вважають, що для електронного підручника «характерними є гіпертекстова структура навчального матеріалу, наявність системи управління з елементами штучного інтелекту, блоки самоконтролю, «розвинені» мультимедійні складові» [1, с. 23].

Інтерактивний мультимедійний підручник з української мови для 7 класу створений на основі підручника «Українська мова» для 7 класу авторів О. Заболотного, В. Заболотного видавництва 2014 року. Підручник містить навчальні матеріали з лексикології, фразеології, словотвору та морфології, навчальні вправи, цікаві завдання, тренувальні вправи, словники та інше.

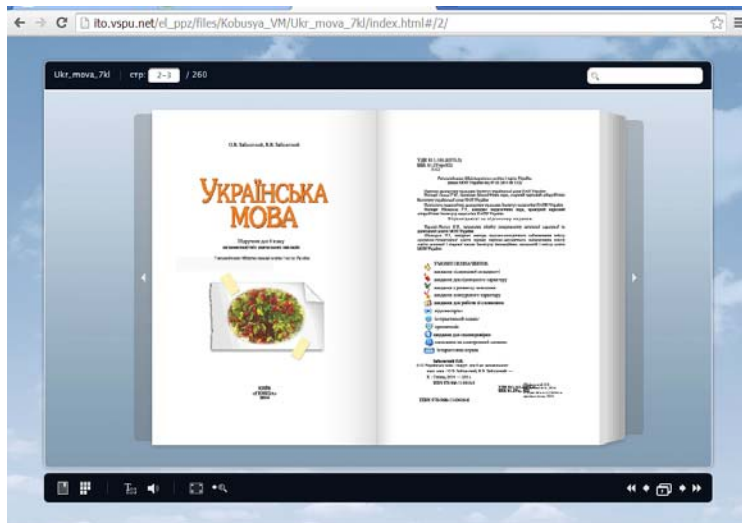

Рис. 1. Сторінка електронного підручника

Флеш-версія підручника створена з використанням програми FlippingBook Publisher і розміщена на сайті університету. У такому вигляді він може бути відкритим за допомогою будь-якого мобільного пристрою чи комп'ютера, на якому встановлено браузер чи Flash Player.

Інтерактивний мультимедійний електронний підручник дає змогу учневі самостійно обирати цікаві вправи та працювати з ними у зручній формі, адже він пристосований для роботи через планшети, ноутбуки та смартфони. Це досить важливо, адже тоді дитина матиме змогу навчатися дистанційно, не пропускаючи знання, а засвоюючи їх через опорні схеми чи цікаві ігри. До того ж, учитель зможе приділити більше часу учням, які відстають і бути впевненим, що більш здібні діти зможуть самостійно опрацювати матеріал, а це сприяє певній диференціації навчального процесу.

Зараз більшість шкіл мають інтерактивні дошки, що можуть допомогти прогресивному учителю у засвоєнні учнями нового матеріалу. Проте, найчастіше дошка використовується лише як демонстраційний екран для відеоматеріалів. Не всі учителі можуть сповна досягнути всі позитивні аспекти використання мультимедійної дошки. Для них рятівним стане наш електронний підручник, який розрахований також і на роботу з такою дошкою.

Аби зробити посібник інтерактивним, за допомогою програмного засобу Microsoft PowerPoint нами було розроблено до матеріалів підручника інтерактивні плакати та презентації, які містять тригери.

Інтерактивний плакат дозволяє сприймати інформацію усіма основними органами чуття. Тригер — це елемент керування нелінійною демонстрацією, що спрацьовує після натискання на об'єкт (головна перевага тригерів — під час натискання на об'єкт керування не відбувається автоматичний перехід на інший слайд).

У роботі є більше двох десятків інтерактивних плакатів, які допоможуть організувати навчання дітей у більш динамічній та яскравій формі. Плакат подає навчальний матеріал у вигляді інтерактивних елементів (зображення, тексту), до яких за допомогою гіперпосилань

приєднані дидактичні матеріали, а саме: текстові документи, графічні зображення, відео та аудіофайли, презентаційні матеріали, допоміжні навчальні засоби та інші. Усі плакати було створено для поглиблення та засвоєння учнями інформації про конкретні розділи української лінгвістики.

Рис. 2. Зображення інтерактивного плаката «Просторічні слова»

Усі плакати оформлені в одній кольоровій гаммі, яка співпадає з оригінальним текстовим варіантом. Плакати використовуються для поглиблення та засвоєння учнями інформації про конкретні розділи української лінгвістики.

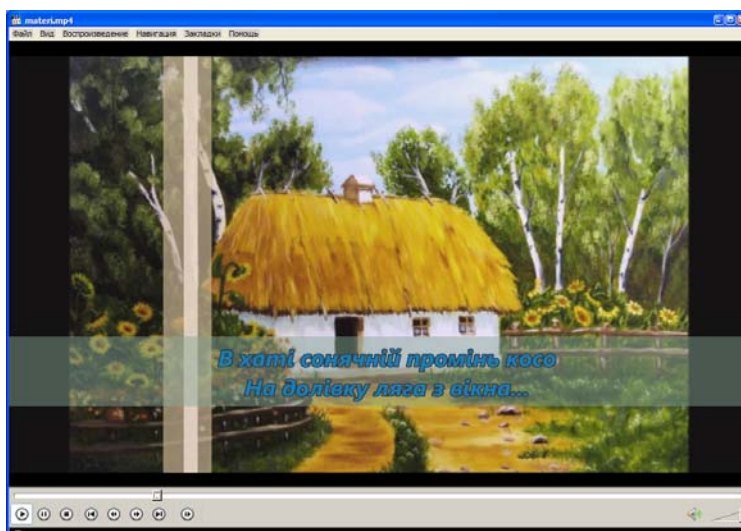

Рис. 3. Фрагмент відеофільму за матеріалом вправи підручника

Тригери присутні й в іншому виді інтерактивних елементів підручника — захоплюючих інтерактивних презентаціях, створених для зацікавлення учня.

Ще один з типів мультимедійних засобів навчання у електронному підручнику — це відеофайли. Насамперед, — це озвучування віршів, оповідань та інших текстів. У поєднанні з приємною необтяжливою музикою та ілюстраціями, відео може виконувати різні функції. Наприклад, бути взірцем виразного читання, краще сприймати поезію, допомогти учителеві у проведенні аудіювання. Це сприяє покращенню слуху, пам'яті та уваги учнів, покращенню їх

дикції. Відомо, що людина більшу частину інформації сприймає органами зору (близько 80 %), і органами слуху (до 15 %) (це давно помічено й ефективно використовується в кіно і на телебаченні). Мультимедіа технології дозволяють впливати одночасно на ці найважливіші органи чуття людини. З цією метою навчальні матеріали доповнені значною кількістю відеоматеріалів, які створені та озвучені в безкоштовних програмах Windows MovieMaker та Windows Llife власноручно і дозволяють сприймати інформацію усіма основними органами чуття. Усі відеоматеріали є авторськими.

Інтерактивні вправи для закріплення теоретичних знань та тести створювалися засобами безкоштовного онлайн ресурсу LearningApps. Їх можна використовувати в роботі з інтерактивною дошкою або як індивідуальні вправи для учнів в мережевому та локальному форматах.

Найчастіше у підручнику зустрічаються вправи на вписування (рис. 4). Діти, виконуючи завдання, практикуються у правописі та згадують необхідні їм правила, адже знають, що обійти цю програму неможливо, потрібно виконати все правильно заради одержання позитивного результату.

Вправи на класифікацію представлені такими типами завдань, як «Таблиця відповідностей» та «Знайди пару». Вони можуть містити не лише текст, а й графічні елементи. Виконуючи інтерактивні вправи, учень узагальнює та поглиблює свої знання.

Замінити слова у дужках синонімічними фразеологізмами (із довідки)

1. Молодиці закрутились серед хати та вдарились лобами (дуже сильно) .
2. Потоцький знає, чим закінчиться та нерозумна затія (запальних, нестримних людей), і не піде за ними .
3. Однак новина впала (неспівідповідно) .
4. Вовода (обманював) обох .
5. Доки не проведу своїх лелі !

Завдання:

Замінити слова у дужках синонімічними фразеологізмами (із довідки)

OK

Перевірити відповідь

Рис. 4. Зображення інтерактивної вправи на вписування слів

Усі тести у інтерактивному електронному мультимедійному підручнику виконані також за допомогою ресурсів сайту www.learningapps.org. Це інтерактивні вправи типу «Вікторина — 1 відповідь» (рис. 5). З їх допомогою можна проводити як самостійні, так і контрольні роботи або ж дистанційно самостійно перевіряти рівень знань. Тести виключають наявність кількох правильних відповідей, що значно спрощує завдання для учня, який націлений на отримання позитивного результату.

1 / 20

Іменник — ... частина мови.

- ☐ Самостійна
- ☐ Сужбова
- ☐ Особлива
- ☐ Змінна

Перевірити відповідь

Рис. 5. Фрагмент тестового завдання

Усі об'єкти розташовано відповідно до теми як у тексті підручника, так і у автоматизованому змісті, що дозволяє швидко завантажувати потрібний дидактичний матеріал.

Висновок. Отже, інтерактивний мультимедійний підручник з української мови створений на основі підручника «Українська мова» для 7 класу є сучасним інноваційним засобом для вивчення української мови, адже всі вправи створено автором на основі друкованого оригіналу, впровадженого у загальноосвітні навчальні заклади. Позитивний ефект посібника забезпечується реалізацією принципу наочності, чіткою структуризацією навчального матеріалу, концентрацією уваги завдяки віртуальній різноманітності, заощадженням часу на занятті, можливістю провести повторення (перегляд, коротке відтворення) матеріалу попереднього уроку, здійсненням індивідуалізації та диференціації навчання тощо. Використання розробленого нами електронного мультимедійного підручника підвищить ефективність та якість навчального процесу. Наявність значної кількості інтерактивних плакатів, мультимедійних презентацій, інтерактивних цікавих вправ та розроблених вікторин, систематизованих за допомогою гіпертекстових посилань у змісті і організованих у вигляді цікавої flash-книги, будуть гарною альтернативою друкованому підручнику і однозначно підвищать пізнавальний інтерес учнів до вивчення української мови.

Література:

1. Жалдак М. І. Комп'ютерно-орієнтовані засоби навчання математики, фізики, інформатики / М. Жалдак, В. Лапінський, М. Шут // «Інформатика». — № 3-4. — 2006. — 95 с.
2. Захарова И. Г. Информационные технологии в образовании: учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. — М.: Издательский центр «Академия», 2003. — 192 с.

У статті описано структуру інтерактивного мультимедійного підручника з української мови створеного на основі підручника «Українська мова» для 7 класу з використанням сучасного програмного забезпечення, охарактеризовано розроблені автором інтерактивні плакати, мультимедійні презентації, відеофрагменти, інтерактивні вправи та тестові завдання з змістом вправ підручника, наведено методичні рекомендації з використання розробленого педагогічного програмного засобу у процесі вивчення української мови в 7 класах загальноосвітніх навчальних закладів.

Ключові слова: інтерактивний мультимедійний підручник, українська мова, загальноосвітні навчальні заклади, інформаційно-комунікаційні технології, інтерактивний плакат, презентація, інтерактивна вправа, відеоматеріал, тестове завдання.

В статье описана структура интерактивного мультимедийного учебника по украинскому языку созданного на основании учебника «Украинский язык» для 7 класса с использованием современного программного обеспечения, охарактеризованы разработанные автором интерактивные плакаты, мультимедийные презентации, видеофрагменты, интерактивные упражнения и тестовые задания по содержанию упражнений учебника, приведены методические рекомендации по использованию разработанного педагогического программного средства в процессе изучения украинского языка в 7 классах общеобразовательных учебных заведений.

Ключевые слова: интерактивный мультимедийный учебник, украинский язык, общеобразовательные учебные заведения, информационно-коммуникационные технологии, интерактивный плакат, презентация, интерактивная упражнение, видеоматериал, тестовое задание.

The paper describes the structure of interactive multimedia textbook on Ukrainian language created based on the textbook «Ukrainian language» for class 7 using modern software developed by the author describes interactive posters, multimedia presentations, video clips, interactive exercises and tests of the contents of the textbook exercises, are methodological recommendations on the use of educational software developed in the study of the Ukrainian language in Grade 7 secondary schools.

Keywords: interactive multimedia tutorial, Ukrainian, general education, ICT, interactive poster presentations, interactive exercises, video material, a test.